

zariadení, a to v takom rozsahu, v akom si to zdravotný stav odsúdeného vyžaduje, a na čas, ktorý je nevyhnutne potrebný. V týchto prípadoch je potrebné zabezpečiť dôslednú ochranu spoločnosti a jej členov pred páchatelom trestnej činnosti a pred nebezpečenstvom, ktoré z jeho konania plynie. Stráženie odsúdeného v inom zdravotníckom zariadení zabezpečuje Zbor väzenskej a justičnej stráže okrem prípadov, ak by išlo o výkon trestu odňatia slobody v otvorenom oddelení, kde sa režim výkonu zmierňuje tak, ako sme uviedli v predošlom odseku.

JUDIKATÚRA

Uznesenie Ústavného súdu SR z 31. mája 1995, sp. zn. I. ÚS 36/95: Druhá hlava Ústavy Slovenskej republiky neupravuje medzi základnými právami a slobodami aj právo vykonávať trest odňatia slobody na území iného štátu ako toho, na území, ktorého bola osoba odsúdená na výkon trestu odňatia slobody.

§ 6

Orgán zabezpečujúci výkon trestu

(1) Stráženie, dozor, dohľad a zaobchádzanie s odsúdenými a podmienky výkonu trestu zabezpečuje zbor, ak osobitný predpis⁴⁾ neustanovuje inak.

(2) Príslušník zboru je oprávnený odsúdenému vydávať príkazy a pokyny, uplatňovať obmedzenia podľa tohto zákona a používať donucovacie prostriedky v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom.⁴⁾

(3) Zamestnanec podieľajúci sa na plnení úloh zboru⁵⁾ (ďalej len „zamestnanec zboru“) je oprávnený vydávať odsúdenému pokyny a príkazy a vykonávať zaobchádzanie v rozsahu, v akom sa podieľa na plnení úloh zboru.

⁴⁾ Zákon č. 4/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁵⁾ § 68 ods. 3 zákona č. 4/2001 Z. z.

Súvisiace predpisy

§ 4, § 31 až 45, § 49 a nasl., § 68 zákona o ZVaJS; Zákonník práce; zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme

KOMENTÁR

K odseku 1

Do pôsobnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže a jeho príslušníkov je zverené zabezpečovanie podmienok výkonu trestu odňatia slobody, výkon stráženia, ako aj dozoru, dohľadu a zaobchádzania s odsúdenými. V pôsobnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže a jeho príslušníkov sú tieto oprávnenia s výnimkou prípadov, ak ustanovenia zákona o ZVaJS určujú inak. *Ochranou* sa rozumie súhrn opatrení, ktorých cieľom je zaistiť bezpečnosť objektov a predchádzať alebo zamedziť narúšaniu ustanoveného poriadku v nich. *Ochrana zahŕňa stráženie a obranu. Strážením* sa rozumie súhrn služobných činností realizovaných príslušníkmi Zboru s využitím určených prostriedkov a ustanovených postupov zameraných na ochranu určených objektov a na kontrolu pohybu alebo činnosti obvinených, odsúdených s cieľom zabrániť ich úteku. *Dozorom* nad obvineným alebo odsúdeným sa rozumie súhrn služobných činností príslušníka Zboru, pri ktorých sa vykonáva stála kontrola pohybu alebo činnosti obvineného alebo odsúdeného. *Dohľadom* nad obvineným alebo odsúdeným sa rozumie súhrn služobných činností príslušníka Zboru, pri ktorých sa vykonáva nepravidelná kontrola pohybu alebo činnosti obvineného alebo odsúdeného.

V rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje Zbor väzenskej a justičnej stráže tak výkon trestu odňatia slobody, ako aj výkon väzby. V súvislosti s tým zabezpečuje aj stráženie obvinených v rámci ústavov na výkon väzby a stráženie odsúdených v rámci ústavov na výkon trestu odňatia slobody. Okrem stráženia vykonáva aj dozor a dohľad nad obvinenými (vo väzbe) a odsúdenými (vo výkone trestu odňatia slobody.) Vo výkone trestu odňatia slobody zabezpečujú príslušníci tohto Zboru aj penitenciárnu starostlivosť. Takisto zabezpečujú výkon činností zameraných na zamestnávanie odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade úteku odsúdených z výkonu trestu odňatia slobody zabezpečujú príslušníci Zboru aj ich priame prenasledovanie. Toto priame prenasledovanie zabezpečujú aj v prípade, ak sa odsúdení zaradení do otvoreného oddelenia nedovolene z tohto oddelenia ústavu vzdialili alebo ak sa nedovolene vzdialili z nestráženeho pracoviska mimo ústavu. V kompetencii Zboru je však aj vybavovanie sťažností, ktoré smerujú voči postupu Generálneho riaditeľstva a samotných ústavov. Odsúdeným vo výkone trestu odňatia slobody, príslušníkom Zboru a jeho zamestnancom zabezpečuje Zbor aj zdravotnú starostlivosť. V súvislosti

s odhaľovaním a dokazovaním trestnej činnosti páchanej v rámci výkonu trestu odňatia slobody majú príslušníci Zboru postavenie orgánov činných v trestnom konaní. Majú možnosť podieľať sa na odhaľovaní trestných činov príslušníkov a zamestnancov tohto Zboru, trestných činov odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a celkovo na odhaľovaní trestných činov páchaných v objektoch Zboru.

K odseku 2

Príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže sú v súvislosti s plnením zverených úloh (v súvislosti s ich právomocou) vybavení konkrétnymi oprávneniami. Vo vzťahu k odsúdeným zaradeným do výkonu trestu odňatia slobody majú oprávnenie vydávať príkazy a pokyny a uplatňovať voči nim všetky obmedzenia, ktoré formulujú ustanovenia ZoVTOS.

V rozsahu a za splnenia podmienok, ktoré stanovuje zákon o ZVaJS, majú možnosť v rámci výkonu trestu odňatia slobody používať donucovacie prostriedky. Tieto využívajú na účely predchádzania, zamedzenia alebo odstránenia protiprávneho konania, pričom ide o použitie týchto donucovacích prostriedkov:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany;
- b) predvádzacie retiazky;
- c) spúťavacie retiazky;
- d) putá;
- e) spúťavací opasok;
- f) spúťavacie popruhy;
- g) slzotvorné prostriedky;
- h) prúd vody;
- i) obušok, tomfa;
- j) šokové plynové a elektrické paralyzátory;
- k) použitie služobného psa;
- l) zásahová výbuška;
- m) úder strelnou zbraňou;
- n) hrozba použitia strelnej zbrane;

- o) varovný výstrel do vzduchu;
- p) strelná zbraň;
- q) obranný štít;
- r) použitie špeciálneho streliva;
- s) prostriedok na zamedzenie priestorovej orientácie alebo na utajenie fyzickej identity.

Pred použitím donucovacích prostriedkov je príslušník Zboru povinný (obligatórne) vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, a to s výstrahou, že ak tak dobrovoľne neurobí, bude použitý niektorý zo zákonných donucovacích prostriedkov. Takúto výzvu nemusí príslušník Zboru použiť v prípade, ak je sám napadnutý alebo ak je ohrozený život alebo zdravie inej osoby a vec neznesie odklad, alebo ak tomu bránia iné okolnosti.

O použití donucovacích prostriedkov rozhoduje príslušník Zboru podľa konkrétnych okolností tak, aby dosiahol účel sledovaný služobným zákrokom a použitý donucovací prostriedok a intenzita jeho použitia neboli zjavne nepriemerané povahe a nebezpečnosti útoku (*zásada proportionality*).

K odseku 3

Na plnení úloh Zboru sa podieľajú aj zamestnanci Zboru, konkrétne zamestnanci Generálneho riaditeľstva a jednotlivých ústavov. Ide o osoby zamestnané v pracovnom pomere podľa všeobecných pracovnoprávných predpisov. Zamestnanci Zboru sú oprávnení vydávať odsúdeným pokyny a príkazy a podieľajú sa aj na zaobchádzaní s odsúdenými v rozsahu, v akom sa podieľajú na plnení úloh Zboru.

DRUHÁ HLAVA PRIJÍMANIE, UMIESTŇOVANIE, PREMIESTŇOVANIE A ZMENA SPÔSOBU VÝKONU TRESTU

§ 7

Prijímanie

(1) Odsúdeného možno prijať na výkon trestu len na základe právoplatného rozsudku súdu, ak sa preukáže jeho totožnosť a príslušný súd vydal nariadenie výkonu trestu. Ak k nariadeniu výkonu trestu nie je pripojené

písomné vyhotovenie právoplatného rozsudku, súd rozsudok zašle ústavu dodatočne. Na výkon trestu sa nastupuje v ústave na výkon väzby. Ak odsúdený dodaný do výkonu trestu príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície alebo colníkmi nemá žiadny doklad, ktorým môže preukázať svoju totožnosť, možno ho prijať, len ak jeho totožnosť písomne potvrdí orgán, ktorý ho do výkonu trestu dodal. Ak totožnosť odsúdeného nemožno overiť, ústav odsúdeného do výkonu trestu neprevezme.

(2) Na overenie podoby tváre a správnosti údajov zapísaných v doklade totožnosti predloženom odsúdeným, ktorý nastúpil do výkonu trestu sám na základe nariadenia výkonu trestu súdom, poskytne na písomné požiadanie ústavu príslušný útvar Policajného zboru, ktorý doklad vydal, informáciu z informačného systému Policajného zboru;^{5a)} obdobne sa postupuje, ak vznikne podozrenie zo zámény osoby vo výkone trestu.

(3) Odsúdený je povinný po prijatí na výkon trestu podrobiť sa osobnej prehliadke, zdravotnej prehliadke, hygienickým, protiepidemickým opatreniam a iným výkonom v rozsahu a za podmienok podľa osobitných predpisov.⁶⁾

(4) Odsúdenému sa odnímu veci, ktorými by mohol byť ohrozený život, zdravie, majetok alebo bezpečnosť odsúdených alebo iných osôb, marený účel výkonu trestu alebo narušovaný ústavný poriadok, ako aj veci, ktoré by mohli byť zneužitú na útek, prostriedky audiovizuálnej techniky, návykové látky⁷⁾ a veci uvedené v § 40 písm. i).

(5) Odsúdený musí byť pri prijímaní do výkonu trestu poučený o právach a povinnostiach podľa tohto zákona, o dĺžke trvania jeho výkonu trestu a o možnostiach prepustenia z výkonu trestu. Ak tomu bráni zdravotný stav odsúdeného alebo iné závažné dôvody, odsúdený sa poučí ihneď po odpadnutí takýchto dôvodov.

^{5a)} § 69 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ Napríklad zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 51 ods. 1 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁷⁾ § 130 ods. 5 zákona č. 300/2005 Z. z.

Súvisiace predpisy

§ 69 ZoPZ; Poriadok na výkon trestu odňatia slobody

KOMENTÁR

K odseku 1

Právnym základom pre výkon trestu odňatia slobody je právoplatný odsudzujúci rozsudok súdu, ale dokonca to môže byť aj trestný rozkaz ako zjednodušená forma odsudzujúceho rozhodnutia súdu. Odsúdeného nie je možné do výkonu trestu odňatia slobody prijať na žiadnom inom právnom základe. Tiež je nutné, aby sa preukázala totožnosť odsúdeného tak, aby sa nedal zameniť so žiadnou inou osobou. Vyžaduje si to požiadavka personality trestu, a teda že právoplatne uložený trest môže vykonávať len odsúdený a žiadnou inou osobou sa na tieto účely nemôže dať zastúpiť, výkon svojho právoplatne uloženého trestu odňatia slobody nemôže previesť na inú osobu (na zmluvnom základe) a dokonca nie je možný ani prechod výkonu trestu odňatia slobody v nepodmienečnej podobe na dedičov fyzickej osoby. Súd po právoplatnosti trestného rozhodnutia nariaďuje výkon trestu odňatia slobody. Súd k nemu spravidla pripojí aj písomné vyhotovenie (rovnopis) právoplatného rozhodnutia súdu, inak je povinný zaslať ho do ústavu, do ktorého sa na podklade rozhodnutia odsúdený na výkon trestu odňatia slobody umiestni, dodatočne.

Akonáhle je rozhodnutie súdu vykonateľné, predseda senátu príslušného súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu ihneď vydá *príkaz na zadržanie odsúdeného* na účel jeho dodania do výkonu trestu odňatia slobody, a zároveň nariadi výkon trestu odňatia slobody a dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody, ak:

- a) je vo väzbe;
- b) má sa mu uložiť trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky;
- c) je obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol výkonu trestu.

S výnimkou týchto prípadov, len čo sa rozhodnutie o uložení trestu stane vykonateľné, predseda senátu pošle príslušnému ústavu na výkon väzby nariadenie výkonu trestu a vyzve odsúdeného, ak je na slobode, aby do výkonu trestu nastúpil. V prípade, že nie sú žiadne obavy, že by sa odsúdený na slobode skrýval,

ušiel, tak je možné, aby mu predseda senátu na nastúpenie do výkonu trestu poskytol primeranú lehotu, aby si mohol obstaráť svoje záležitosti. Táto lehota nesmie byť dlhšia ako jeden mesiac odo dňa, keď rozhodnutie, ktorým sa uložil nepodmienečný trest odňatia slobody, nadobudlo právoplatnosť. Ak odsúdený nenastúpi do výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody v lehote, ktorá mu bola poskytnutá, alebo ak je obava, že ujde alebo sa bude skrývať, nariadi predseda senátu, aby bol do výkonu trestu dodaný.

Na výkon trestu odňatia slobody teda môže odsúdený nastúpiť v ústave na výkon väzby týmito spôsobmi:

- a) priamo po predošlej väzbe;
- b) sám na základe nariadenia výkonu trestu odňatia slobody súdom;
- c) dodaním do výkonu trestu príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže alebo colníkmi, resp. príslušníkmi finančnej správy.

Odsúdený nastupuje na výkon trestu odňatia slobody v ústave na výkon väzby. Prijímanie odsúdených na výkon trestu odňatia slobody sa realizuje nepretržite. Odsúdený môže byť na výkon trestu odňatia slobody dodaný príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície alebo colníkmi (teda príslušníkmi finančnej správy v súčasnosti). Ak v týchto prípadoch nemá odsúdený žiadny identifikačný doklad, aj tak je potrebné ho dostatočne identifikovať tak, aby sa do výkonu trestu odňatia slobody umiestnil skutočne odsúdený. Táto identifikácia sa realizuje tak, že orgán, ktorý odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody dodáva, by mal totožnosť odsúdeného potvrdiť. Bez overenia totožnosti osoby nie je možné, aby bola táto osoba prevzatá ústavom na účely výkonu trestu odňatia slobody.

K odseku 2

Odsúdený je povinný pri nástupe do ústavu na výkon trestu odňatia slobody, do ktorého je zaradený na účel výkonu tohto druhu trestu, predložiť doklad totožnosti na zistenie a overenie jeho totožnosti. Tieto úkony je odsúdený povinný strpieť. Ak súd nariadil výkon trestu odňatia slobody, je možné, aby ústav preveroval pravosť predkladaných dokladov odsúdeným. Na účely overenia podoby tváre a overenia údajov, ktoré sú uvedené v predkladanom doklade, môže ústav na výkon trestu odňatia slobody požadovať písomnou formou útvar Policajného

zboru, ktorý tento predkladaný doklad vydal, aby mu poskytol informácie z informačného systému zboru. Útvar Policajného zboru je tak na základe písomnej žiadosti povinný urobiť, a teda je povinný poskytnúť ústavu na výkon trestu odňatia slobody údaje zo svojho informačného systému. Táto možnosť sleduje naplnenie personalít trestu, a teda zamedzuje možnosti zameniť odsúdeného s inou, prípadne aj fyzicky podobnou osobou. Vždy, keď vznikne prípadná akákoľvek pochybnosť o pravosti dokladu alebo o totožnosti osoby, ktorá nastupuje na výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, v zmysle zhodnosti osoby, ktorá nastupuje na výkon trestu odňatia slobody, s osobou, ktorá má podľa rozhodnutia súdu na výkon trestu odňatia slobody nastúpiť, môže ústav totožnosť tejto osoby preverovať. Takisto je oprávnený preverovať ju v prípade, ak v rámci výkonu trestu odňatia slobody vzniknú pochybnosti a podozrenie zo zámény osôb vo výkone trestu odňatia slobody, teda pochybnosti o tom, či na výkon trestu odňatia slobody nastúpila skutočne tá osoba, ktorá na jeho výkon podľa rozhodnutia súdu nastúpiť mala.

K odseku 3

Bezprostredne po nástupe na výkon trestu odňatia slobody je odsúdený povinný podrobiť sa výkonu viacerých prehliadok:

- a) osobnej prehliadke;
- b) zdravotnej prehliadke;
- c) strpieť hygienické a protiepidemické opatrenia;
- d) strpieť iné výkony.

Osobnú prehliadku vykonáva vždy po prijatí odsúdeného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody osoba (príslušník Zboru) rovnakého pohlavia. Ak bol odsúdený do výkonu trestu odňatia slobody dodaný príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície alebo príslušníkmi finančnej správy, prehliadky sa povinne zúčastňujú, resp. osobná prehliadka sa vykonáva v ich prítomnosti. Cieľom osobnej prehliadky je zistenie vecí, ktoré má odsúdený pri sebe a ktoré treba odňať (osobné doklady, finančná hotovosť, veci nebezpečné pre život a zdravie). Vyhотовuje sa o nej záznam, v ktorom sa presne uvedie:

- a) zoznam vecí, ktoré sa odsúdenému odňali;
- b) údaje o prevzatí dokladov odsúdeného;
- c) údaje o prevzatí peňažných prostriedkov či iných ciení;

- d) vyjadrenie odsúdeného či, kedy a kým bolo voči nemu použité násilie fyzickej povahy;
- e) popisom viditeľná stopa na tele odsúdeného po fyzickom násilí alebo zranení;
- f) dátum, čas (hodina, minúta) vykonania osobnej prehliadky a záznamu.

Záznam podpisuje tak odsúdený, ako aj príslušník Zboru, ktorý vykonal osobnú prehliadku, a príslušník orgánu, ktorý dodal odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody. Vyhotovuje sa v dvoch rovnopisoch, z toho jeden sa odovzdáva odsúdenému a druhý sa zakladá do spisu odsúdeného.

Odsúdený je povinný podrobiť sa lekárskej prehliadke, hygienickým a protiepidemickým opatreniam a súvisiacim zdravotným výkonom na účely zistenia jeho zdravotného stavu, hygienického stavu a prípadných príznakov epidemických ochorení. Zistenie tohto stavu odsúdeného je dôležité z hľadiska možného liečenia a tiež z hľadiska ochrany zdravia ostatných odsúdených a väzenského personálu. Ak odsúdený nastúpil na výkon trestu odňatia slobody v pracovný deň po 15.00 hodine alebo v deň pracovného voľna alebo pracovného pokoja, podrobí sa lekárskej prehliadke, hygienickým a protiepidemickým opatreniam a zdravotným výkonom v najbližší pracovný deň.

Ak príslušník Zboru v rámci osobnej prehliadky zistí, že na tele odsúdeného sú viditeľné stopy po fyzickom násilí alebo zranení, zabezpečí bez zbytočného odkladu jeho prehliadku lekárom. Ak je odsúdený podozrivý z infekčného a parazitárneho ochorenia, ústav na výkon väzby ihneď zabezpečí jeho izoláciu.

Ak lekár pri vstupnej lekárskej prehliadke zistí na tele odsúdeného stopy po fyzickom násilí alebo zranení alebo zistí, že odsúdená žena je tehotná, ústav o tom upovedomí súd, ktorý je oprávnený rozhodnúť o prerušení výkonu trestu, a prokurátora, ktorý vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave.

Pri osobnej prehliadke príslušník Zboru zisťuje, aké veci má odsúdený v tomto čase (pri nástupe do výkonu trestu odňatia slobody) pri sebe. Je zrejmé, že z povahy výkonu trestu odňatia slobody sa vylučuje, aby odsúdený mal pri nástupe do výkonu trestu celý rad vecí a predmetov. Strelnú zbraň alebo strelivo odňaté odsúdenému pri prijatí do výkonu trestu ústav odovzdá v mene odsúdeného do úschovy najbližšiemu policajnému útvaru, ktorý o tom vydá potvrdenie. Odsúdený nemôže mať pri sebe ani peňažné prostriedky v hotovosti, cennosti, ani doklady. Takéto veci prevezme ústav do úschovy. Odsúdenému sa povoľuje, aby mal pri sebe veci podľa § 23 ods. 1 ZoVOTOS, teda fotografie,

vlastné knihy, časopisy, študijné materiály, písomnosti, ktoré bezprostredne súvisia s konaním vo veci, v ktorej odsúdený vykonáva trest, ako aj písomnosti týkajúce sa iných právnych vecí odsúdeného, osobnú korešpondenciu, potreby na korešpondenciu, hygienické potreby, hodinky, elektrický holiaci strojček, ponnorný varič alebo rýchlovarnú kanvicu, ak je v cele alebo izbe elektrická zásuvka a spĺňa bezpečnostné a technické podmienky, a ďalšie veci povolené riaditeľom ústavu.

Ak je odsúdený podozrivý z infekčného alebo parazitárneho ochorenia, ústav zabezpečuje jeho izoláciu až do vykonania lekárskej prehliadky na účely ich potvrdenia a identifikácie spoločne s potrebou liečby.

Hneď po nástupe na výkon trestu sa odsúdený oholí a ostrihá. Vlasý na zadnej časti temena hlavy nesmú siahať nižšie ako po golier košele, bočné partie vlasov môžu siahať do polovice ušnic. Odsúdený si môže ponechať fúzy do úrovne kútikov úst a nakrátko pristrihnutú bradu. Úprava vlasov sa neobmedzuje u odsúdenej ženy.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody odosiela hlásenie o nástupe odsúdeného do výkonu trestu súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, útvaru Policajného zboru príslušnému podľa miesta trvalého pobytu odsúdeného a u odsúdených poberajúcich dôchodok príslušnému orgánu sociálneho poistenia. Skutočnosť, že odsúdený nastúpil do výkonu trestu, sa zaznamená do informačného systému Zboru. O každom odsúdenom sa v ústave zakladá a vedie jeho osobný spis.

K odseku 4

Odsúdenému sa zakazuje, aby mal vo výkone trestu odňatia slobody v konkrétnom ústave celý rad predmetov, ktorými by mohol ohrozovať svoj život a zdravie alebo život a zdravie ostatných odsúdených a väzenského personálu. Tiež je potrebné zabezpečiť, aby odsúdený nemal vo výkone trestu odňatia slobody také veci, ktorými by mohol ohrozovať majetok a bezpečnosť iných osôb (odsúdených alebo väzenského personálu), a také predmety, ktoré by viedli k mareniu účelu výkonu trestu odňatia slobody a trestu všeobecne. Nemôže mať ani žiadne veci, ktorými by mohol narúšať ústavný poriadok a ktoré by sa dali využiť pri alebo na úteku odsúdeného. Odsúdený nemôže mať pri sebe vo výkone trestu odňatia slobody veci ako sú zbrane, strelivo, omamné a psychotropné látky, jedy, žiadne návykové látky. Takéto veci sa mu pri nástupe odnímu. Pri

nástupe sa odsúdenému odníme aj finančná hotovosť, keďže prijímať prostriedky na konto odsúdeného je možné len formou bezhotovostného prevodu alebo poštovou poukážkou a nákup v predajniach v ústave prebieha spravidla bezhotovostnou formou. Odsúdený pri sebe nemôže mať ani žiadne cennosti, tie sa mu pri nástupe tiež odnímajú. Nemôže mať ani doklady, ktoré v ústave nahrádza preukaz odsúdeného, ktorý je tento povinný nosiť pri sebe. Zoznam vecí, ktoré môže mať odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody alebo ktorých prítomnosť možno povoliť vo výkone trestu odňatia slobody, upravuje ustanovenie § 23 ods. 1 ZoVTOS. Odsúdenému sa musia odňať pri nástupe všetky predmety, ktorými by mohol ohrozovať svoje zdravie a život, bezpečnosť a majetok, ako aj práva ostatných odsúdených a väzenského personálu. Sú to najmä rôzne ostré predmety (napr. nožnice, ihly, opasky a pod.), zbrane. Nemôže mať ani nástroje, ktoré by sa dali využiť na účely úteku z ústavu alebo pri tomto úteku. Je zakázané mať pri sebe aj mobilný telefón a audiovizuálne prostriedky, resp. prostriedky audiovizuálnej techniky. Odsúdenému sa zakazuje mať pri sebe aj tlačoviny alebo iné predmety propagujúce národnostnú, rasovú, etnickú alebo náboženskú neznášanlivosť, fašizmus alebo iné hnutia smerujúce k potláčaniu práv a slobôd občanov, násilie, krutosť, ohrozujúce mravnosť alebo popisujúce zhotovenie zbrane, streliva, výbušnín, návykových látok a akékoľvek predmety, ktorými by mohol mariť účel výkonu trestu, prechovávať technické zariadenie umožňujúce komunikáciu alebo záznam informácií. Takéto predmety sa odsúdenému pri nástupe na výkon trestu odňatia slobody odnímajú.

K odseku 5

Odsúdený nastupuje na výkon trestu odňatia slobody cestou ústavu na výkon väzby. Pri prijímaní do výkonu trestu odňatia slobody musí byť poučený o svojich právach a povinnostiach, ktoré sa na neho budú vzťahovať v príslušnom ústave na výkon trestu odňatia slobody. Poučuje sa aj o dĺžke trvania výkonu trestu odňatia slobody a o možnostiach a podmienkach prepustenia z výkonu trestu. O tom, že sa o týchto právach a povinnostiach, dĺžke trvania výkonu trestu a možnostiach podmieneného prepustenia odsúdený poučil, sa urobí záznam. Odsúdený je povinný potvrdiť tento záznam a jeho obsah svojím podpisom. Ak by odmietal záznam podpísať, záznam podpisuje príslušník Zboru a poznačí v zázname skutočnosť, že odsúdený odmietol záznam podpísať.

Ak nie je možné ihneď pri prijímaní odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody takto ho poučiť o jeho právach, povinnostiach, o dĺžke trvania výkonu trestu a možnostiach prepustenia z ústavu, hlavne ak tomu bráni stav odsúdeného alebo iné závažné dôvody, toto poučenie sa vykoná hneď po ich odpadnutí. Ide napríklad o prípady, keď odsúdený nastupuje na výkon trestu odňatia slobody pod vplyvom alkoholických nápojov alebo iných látok, alebo prípady, keď zdravotný stav odsúdeného nedovoľuje poučiť ho a prednostne je potrebné zabezpečiť jeho liečbu alebo umiestnenie do priestorov, v ktorých nedôjde v súvislosti s týmto ochorením k ohrozeniu zdravia iných osôb.

JUDIKATÚRA

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 17. októbra 1988, sp. zn. Tpj 40/88: Obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dôjde pri dodaní odsúdeného orgánmi ZNB do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 321 ods. 3 TP, nie je súčasťou väzby v zmysle § 38 ods. 1 TZ a § 334 ods. 1 TP, o započítaní ktorého by musel rozhodovať súd.

Ide o obmedzenie osobnej slobody odsúdeného, ku ktorému dochádza až po nariadení uloženého trestu odňatia slobody. Treba ho preto považovať priamo za súčasť výkonu tohto trestu a určuje aj začiatok jeho výkonu. Väznica, prípadne nápravno výchovný ústav, do ktorého orgány ZNB dodali odsúdeného na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) vydaného podľa § 321 ods. 3 TP, poznačí nástup trestu odňatia slobody od chvíle obmedzenia jeho osobnej slobody.

Náklady spojené s dodaním odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 321 ods. 3 TP sú trovami spojenými s výkonom tohto trestu [v zmysle § 152 ods. 1 písm. b) TP]. Prichádza tu do úvahy aplikácia § 65 ZoVTOS, podľa ktorého je odsúdený povinný nahradiť náklady výkonu trestu za čas, po ktorý svojím zavinením spôsobil, že tieto náklady sa nemohli uhradiť zrážkami z jeho pracovnej odmeny. Rozhodnutie o tom vydáva náčelník nápravno výchovného ústavu.

§ 8

Umiestňovanie

(1) Ústav, do ktorého sa odsúdený umiestni na výkon trestu, určuje generálny riaditeľ alebo ním určený príslušník zboru podľa stupňa stráženia, dĺžky trestu, závažnosti trestnej činnosti, veku, zdravotného stavu, vzdelania a kvalifikácie odsúdeného.